

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan

Ds. JAC. VAN BELKUM, Heidelberg.

ADVERTENTIEN.

Staande Advertentiën voor lange termijn op kontrakt.

Familieberichten 6d. per regel.

Prijs per Jaargang 7s. 6d. vooruitbetaalbaar.

Alle gelden voor Abonnementen en Advertentiën te zenden aan

de heer H. J. L. Th. ROCRDA, P.K. Bus 444, Johannesburg.

No. 12. PRETORIA, 15 JUNIE 1920. JAARGANG XI.

Marcus 13:33. "Ziet toe, waakt en bidt, want gij weet niet wanneer de tijd is."

Wij leven in veel bewogen tijden. Elke dag is er iets nieuws. De gebeurtenissen volgen elkaar zo snel op, dat het moeilik gaat alles nauwkeurig te volgen. Door al die uiterlike woelingen loopt het goddelike gevaar op de achtergrond gedrongen te worden.

De vermaning, in ons tekst vers vervat, werd door de Heiand aan zijne jongeren gegeven, in verband met zijn wederkomst op de wolken des Hemels. Juist omdat d i e d a g van zijn wederkomst zo onzeker is, en niemand de tijd weet, past het ons om wakende te zijn, en ook biddende, opdat hij niet onvoorziens, als een dief in de nacht kome, en ons onvoorbereid vinde. Wij willen dan heden de tekst gebruiken om u de noorzakelidheid van het waken en bidden in het algemeen op het hart te drukken.

We spreken dan eerstens over Het Waken.

De Heiland zegt in het laatste vers van ons tekst hoofdstuk tot zijne discipelen: "Hetgeen ik u zeg, dat zeg ik allen: waakt." Het waken veronderstelt dat er gevaar is, niet waar?

Omdat wij overal en ten alle tijde in gevaar verkeren, past het ons altoos op de hoede te zijn en te waken. Wat dunkt u, zou het niet noodzakelik wezen voor iemand, die met een brandende kaars zich begeeft in een kamer, die vol buskruit is, uiterst voorzichtig en waakzaam te zijn? Immers één enkele vonk kan het huis in de lucht doen springen en hem een akelige dood veroorzaken. Mijn broeder en zuster, uw hart is gelijk aan zulk een kamer met buskruit gevuld. De zondige neigingen daar binnen in uw hart behoeven slechts door de vonken der verzoekingen van buiten ontstoken te worden om dan als een verwoestende vuur te ontvlammen en uwe arme ziel onberekenbare schade toe te brengen. Gij weet het, mijne lezer, de wereld waarin gij leeft is vol van verzoekingen. Deze verzoekingen zijn des te gevaarliker omdat zij dikwels, zo bekoorlik en aanlokkelik voor u gemaakt worden. Wees daarom op uw hoede en waakt opdat gij niet door de z o g e n a a m d e o n s c h u l d i g e v e r m a k i n g e n en g e o o r l o o f d e g e n i e t i n g e n van de wereld u ten verderve te laten voeren.

Om een ander beeld te gebruiken: Veronderstel, dat een gevreesde pest in het dorp en in het distrikt waar gij woont zou uitbreken. Zou niet iedereen het als een dure plicht beschouwen om ten uiterste toe te waken tegen besmetting? Broeder en zuster, daar zijn invloeden in de wereld die veel gevaarliker voor uw ziel zijn dan pest voor uw lichaam. Daarom, mijne vrienden, waakt en bidt, en ziet toe, hoe gij voorzichtiglik wandelt. Gij zult misschien vragen, maar hoe moeten wij ons dan gedragen, want wij zijn nu eenmaal in de wereld, en kunnen ons toch niet geheel en al van haar afscheiden?

Neen, dat kunt gij niet doen, en moogt het ook niet doen. Maar, terwijl gij i n de wereld zijt, behoeft gij toch niet v a n de wereld te wezen, behoort gij te waken, tegen het boze in de wereld.

Gij zegt: "Hoe moet ik mij dan gedragen? Vraag dit aan uw eigen geweten. Het is waar, gij hebt wel een arglistig hart,—maar gij hebt ook een geweten, dat de trouwste getuige Gods is, en u altoos onbedriegelik de rechte weg zal aanwijzen. Vraag het aan uw God, raadpleeg zijn woord, Hij heeft u daarin bekend gemaakt, o mens, wat goed en wat recht is. Daarin heeft God u niet alleen de weg afgebakend, die gij be-

wandelen moet, maar gij vindt daarin ook, de voetsporen van de zoon des mensen, die dien weg vóór u bewandeld heeft. Maar, zal misschien de een o f ander zeggen, ik heb niet altoos de Bijbel bij mij, om hem te raadplegen. Welaan, wilt gij een zekere, een onfeilbare zekere toetsteen hebben of iets onschuldig en geoorloofd is; wilt gij weten, waaraan gij deel nemen, welke plaatsen gij bezoeken, met welke gezelschappen gij u vermengen kunt, zonder gevaar en schade voor uwe ziel? Beproef het daaraan, of gij met vrijmoedigheid de Heer kunt vragen met u te gaan en u te zegenen. Indien uw geweten u niet toelaat dat te doen, wat dan,—wat de mensen ervan zeggen mogen—zulke dingen, of plaatsen, zijn gevaarlik en verderfelik voor uwe ziel.

Maar gij moet ook waken tegen de lagen en listen van de Satan. Hij is de grote vijand Gods en der mensen. Omdat hij uit de hemel verbannen, en voor eeuwig ongelukkig geworden is, spant hij alle krachten in, en tracht hij op allerlei wijzen en door allerlei middelen zielen met zich naar de plaats der rampzaligheid te slepen. Geen plaats is er waar hij de mens niet achtervolgt. In Job lezen wij dat hij op de vraag van de Heer: "Van waar komt gij?" antwoordt: "van om te trekken op de aarde en die te doorwandelen." Overal loert hij op onze ziel. Hij volgt de mens zelfs tot in Gods huis, ja, hij dringt door tot in de binnenkamer, waar wij ons afzonderen om met onze God alleen te zijn. In verschillende gedaanten vertoont hij zich, en op verschillende wijzen tracht hij de mens in zijn macht te krijgen.

Stelt u voor, mijn lezer, een reiziger, die in een donkere nacht door een dichte bos moet reizen waar er leeuwen zijn. Wat dunkt u zou hij ooit denken om één ogenblik neer te liggen om te slapen? Neen, hij zal zijn gevaarvolle weg met de meeste voorzichtigheid in behoedzaamheid voortzetten. Zondaar, nog noodzakeliker is het voor u op uwe hoede te zijn, want uwe gevaar is veel groter. Gods woord zegt: "Zijt nuchteren en waakt want uwe tegenpartij, de duiwel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verscheuren." Nog gevaarliker is de vijand, wanneer hij de ziel met zijne listige omleidingen tracht te vangen. Hij wordt in Gods woord ook voorgesteld onder het beeld van een vogelvanger. Om zijn doel te bereiken verbergt de vogelvanger zijne strikken zeer zorgvuldig, en lokt de vogels aan door voedsel te strooien op de plaats waar de strikken verborgen zijn en bewaart de grootste stilte om hen te vangen. Soms gebruikt hij lokvogels om de andere vogels in handen te krijgen. Daar komt de arme vogel, het onnozel diertje ziet het voedsel. Maar nauweliks heeft het enige van de aanlokkelike graankorrels opgepikt of hij zit als een gevangene in de strik. Zo doet de duivel menigmaal. Terwijl hij soms als een briesende leeuw rondgaat, wiens gebrul gij van verre kunt horen komt hij meer dikwels in de stilte met de list van een vogelvanger. De striknetten der zonde worden zoveel mogelik voor u verborgen. Het kwaad waartoe hij u wil verleiden wordt voor u verborgen. Door een of ander vermaak of genot waardoor de lust der zinnen gestreeld wordt tracht hij uw oog te sluiten en u te verblinden voor de zonde zelve. Een menigmaal bedient hij zich ook van lokvogels. Dat zijn zogenaamde vrienden die uwe zinnen weten te prikkelen door u te wijzen op het aangename en genotvolle dat u wacht op zulke plaatsen. Het is dus uiterst noodzakelik om te waken en steeds op de wacht zijn.

Maar het gevaarlikste van alles is wanneer de duivel zich verandert in een engel des lichts. Zo deed hij zich aan de zaligmaker voor—zo zal hij zich ook aan u voor doen gelijkerwijs...

Dit brengt ons vanzelf om in de 2e plaats u te wijzen op noodzakelikheid des gebeds.

"Waakt en bidt," zegt Jezus. Het gebed is zeker een van de grootste voorrechten die de mens van God zijn te beurt gevallen. Terrecht wordt het als een voorrecht beschouwd wanneer een koning een van zijne onderdanen toelaat in tegenwoordigheid om zijn wensen en begeerten persoonlik aa hem bekend te maken. Door het gebed wordt het ons vergund persoonlik met God in aanraking te komen, en gemeenschap te oefenen met de koning aller koningen. Helaas! dat er zovelen zijn die het niet eens de moeite waard achten gebruik te maken van het heerlik voorrecht. O zondaar(esse) bedenkt toch wat gij versmaadt waar gij geen gebruik maakt van het gebed. Dat gebed is niet alleen een heerlike voorrecht, maar het is ook een dure en een heilige verplichting. De verwaarlozing daarvan maakt de mens schuldig aan opzettelike ongehoorzaamheid aan God, en stelt hem bloot aan zijne straffende gerechtigheid. De mens heeft dus een dubbele drijfveer om hem tot het gebed aan te sporen. Aan de ene kant moet hij het zich een ere rekenen dat hij tot God bidden mag,—aan de andere kant is het een uitdrukkelike bevel des Heeren.

Bovendien is het gebed ook noodzakelik omdat het het enige middel is waardoor de mens zijne behoeften en begeerten aan de Heer kan bekend maken. Terwijl wij u dus toeroepen: waakt, waakt gedurig tegen de verzoekingen, die u omringen en de vijanden die uwe zich bedreigen, komen wij tot u met de vermaning: "bidt," bidt aanhoudend tot God, opdat gij genade en kracht van hem moogt ontvangen om de verzoekingen te wederstaan.

Bidt in eerste plaats voor u zelven. Laat, zegt de apostel, uwe begeerten in alles, door bidden en smeeking, aan God worden bekend gemaakt. Het is waar, de Here weet wat gij van node hebt, en lang voor er nog een woord op uwe lippen is, leest hij reeds de begeerten van uw hart, maar het is niet minder waar dat wij moeten bidden. Komt met alles tot de genade troon. Brengt de kleine, geringe, alledaagse behoeften des lichaams, zowel als de grote en gewichtige belangen der ziel tot de Heer. Laat beide uwe tijdelike en geestelike moeilikheden u uitdrijven tot het gebed. Vraagt gij: wanneer en hoe dikwels moeten wij bidden? Mijn broeder en zuster, het kind zal zo dikwels als het honger heeft, zijne moeder of vader om brood vragen, en zo dikwels het in gevaar of moeilikheid is om hulp roepen. Doet gij desgelijks. Gods woord zegt: "Bidt zonder ophouden." Bidt dageliks en aanhoudend voor u zelven. Maar vergeet niet dat gij ook geroepen wordt voor anderen te bidden. Gij hebt bloedverwanten, vrienden, weet het,—zij allen hebben aanspraak op uwe voorbidding. En zijn er diegenen onder hen die nog onbekeerd zijn, denk aan hen in uwe gebeden. Gij zijt lidmaat van een christelike gemeente. De bloei en welvaart van die biezondere gemeente, het heil van de kerk in welker schoot gij zijt opgenomen moet u zwaar op het hart wegen. De kerk van Christus heeft behoefte aan, heeft recht en aanspraak op uwe voorbidding. Bidt niet alleen voor hare leden dat zij hunne belijdenis mogen versieren met een godzalige wandel, maar bidt ook voor hare leraars en opzieners opdat zij genade mogen ontvangen om getrouw te zijn in het gewichtig en verantwoordelik werk hun toevertrouwd, opdat zij het woord der waarheid mogen rechtsnijden, de rechtvaardige niet alleen mogen toeroepen: het zal u welgaan, maar de goddelozen het zal u kwalik gaan.

Bidt voor uwe vijanden, die uw haten. Bidt, in een woord voor alle mensen. Niemand leeft er van wie gij het ooit durft zeggen: "Ben ik mijns broeders hoeder?"

"Waakt en bidt, mijn broeder en zuster"! Jezus zegt: "zalig zijt gij zo gij dezelve doet." Wij hebben u het gevaar aangetoond, u gewezen op de verzoekingen die u omringen, en u opmerkzaam gemaakt op de macht en de list van de grote vijand van uw ziel. Het overige is voor uw rekening. Gij zijt gewaarschuwd. Zegt niet: Maar de vijand is zo machtig. Hoe machtig ook—tegen het wapen des gebeds vermag hij niets. Daarom tracht hij de mens biddeloos te maken.

Ten slotte, broeder en zuster, waakt en bidt zonder ophouden, want de tijd is kort, en de vijand is listig. Amen!

P.J.E.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, Junie 1920.

Waarde Neef Willem!

Moge het met u en uwe familie welgaan zoals het ons welgaat.

Bij ons is het weer nog zacht, bijna zomers. Ja zelfs hebben wij hier en daar onweer gehad en meer of minder zware regens. Zullen de dagen der Meise ploegregens weerkomen en wij dus ons in dit opzicht in voorspoed mogen verblijden? God geve het!

Het verwondert mij, Neef, dat de christenen van onze dagen, dat wij zelf nog zo rustig en stil ons houden, alsof geen gevaar ons dreigt. Wij schijnen niet te horen het rommelen van het onderaardse vuur dat straks uit de vuurspuwende bergen zal opwalmen en alles verwoesten wat bestaat. Wij, als geloovigen bemoeien ons met alles, bekommeren ons over alles, twisten over alles en vergeten dat er één grote, geduchte, gevaarlike en machtige vijand tegen ons over staat, die al zijn best doet om ons te vernietigen. Ja wat nog erger is, vele geloovigen dweepen met die vijand, meenen dat hij wel wat goed doet en al keuren zij ook niet alles goed, zij meenen toch, dat hij op aarde ons geluk zal kunnen brengen. Die vijand bestrijdt nu niet enkele geloofs-overtuigingen, enkele dogma's, even min enkele in zijn oog dwaze gewoonten en voor hem verwerpelike daden, hij valt nu aan geheel ons bestaan, ons willen, ons denken. En tegen die vijand trekken wij niet op, ja het wil mij voorkomen of wij bang voor hem zijn.

Ik vrees dat ik u laat schrikken, maar toch het is nodig, dat ik u en alle geloovigen in onze kerk die vijand bekend stel en u hem leer kennen.

Gij hebt al lang gehoord van het woelen en werken van Bolsjewiki, Socialisten, Communisten, van een Internationale. Ik zal u die niet trachten te beschrijven in hun maatschappelike noch in hun staathuishoudkundige bedoelingen, daarvoor is ons kerkblad niet, maar wel in hun optreden tegenover, niet de kerk van Christus, zoals wij die hebben, ook niet de leraars en de leden der kerk, maar tegenover de godsdienst, alle godsdienst.

Alle mensen van de laagste volken zowel als die van de meest ontwikkelde natien hebben godsdienst, m.a.w. hebben een God in wie zij geloven, die zij dienen. Wij gelooven, niet waar, in een persoonlik bestaand goddelik Wezen, scheppend, onderhoudend, regerend hemel en aarde. Alleen de Socialisten hebben, zo zij zeggen: geen God, dus willen geen godsdient.

Lees eens wat een van hun woordvoerders zegt: "Godsdienst en sociaal-demokratie zijn onverenigbaar. . . De sociaal-demokratie is het geloof voorbij: der Herr Gott hat seine schuldigheit gethan. Er kan gehen (d.w.z. God de Heere heeft gedaan wat zijn plicht was. Hij kan nu maar heengaan.)

Een ander schreef reeds 60 jaar geleden: "De godsdienst is de opium (verdoovings-medicijn) van het volk. . . De opheffing van de godsdienst als het denkbeeldig geluk van het volk, is de eis van zijn werkelik geluk.

Nog een ander: "De arbeiders-partij moet er zich over uitspreken, dat zij er naar streeft, de gevoelens van het godsdienstige spook te bevrijden."

Weer een ander "Ik geloof vast, dat het socialisme eindelik tot atheisme (geen God meer) zal voeren."

Weer een ander schreef: "De wetenschap zorgt voor goede scholen, dat is het beste middel tegen de godsdienst."

Nog een: "De goddeloosheid van het proletariaat (de lagere, arme volksklassen) maakt evenzeer een deel uit van de socialistiese theorie, als welke ekonomiese of politieke leerstelling ook."

Nog eens een ander: "Wanneer wij strijden tegen deze maatschappij, dan kan het niet uitblijven, of wij moeten ook de godsdienst ondermijnen, omdat ook de godsdienst een machtig wapen is, om deze maatschappij in stand te houden."

Schrik niet, Neef, als gij dit leest: ik zou u willen raden: lees het goed en overdenk het goed en als gij dit doet, heb ik dan niet gelijk, als ik zeg, dat we een geduchte vijand tegen ons hebben? Wel zeggen niet alle socialisten dit zo openlik: er zijn er, die met echte slangen-natuur het in het geheim, langs een omweg prediken.

Maar hoe het ook zij: het socialisme is niet alleen anti-kerkelik, anti-christelik: het is tegen alle godsdienst.

Het socialisme bedoelt dus de omverwerping van geheel het maatschappelik leven, zo op het gebied van de arbeid, van de politiek, van de godsdienst. Daarom vertelt het, vooral aan de lagere klassen der samenleving, dat de godsdienst is—een verouderde zaak, een pijnstillend middel om de arbeider zoet te houden: een wapen van de rijken en geleerden, om de arbeiders beter te kunnen onderdrukken. Dit stelsel is er dus op uit om alles wat groot is en verheffend onder de mensen te doen verdwijnen en de mens te doen gelooben, dat luiheid en ledigggang, pleizier maken, lekker eten en drinken, mooi zich kleeden, en in wellust te leven, het hoogste geluk is voor een mens.

Is het nu niet nodig dat de geloovigen deze machtige vijand goed leren kennen en dat zij allen zich tegen hem gaan verzetten? Wanneer hij openlik optreedt, zoals in Rusland de socialisten dit doen, roovend, moordend, rebelleerend, hoereerend en de vrijheid van de mens onderdrukkend, dan schrikken wij op voor een tijd en vinden dit vreeselik. Maar wanneer diezelfde vijand op heimelike wijze ons komt bekruipen met mooie woorden en mooie bespiegelingen, dan willen we dit niet zien, ja dan gaan we zelfs ver, zeer ver met hem saam. Hoevelen die zich christenen noemen laten zich niet verleiden omdat deze vijand van allen godsdienst hen beloofd: groter loon, meer politieke vrijheid, minder werk en minder zorg.

Wij willen niet vragen, wat van al die mooie beloften en voorspiegelingen is gekomen en nog komen zal: wij willen er alleen op wijzen, dat wij klaar moeten zijn voor de aanval op wat ons nog dierbaar is, n.l. onze godsdienst, en dat wij niet moeten wachten op de aanval, maar voorkeren wanneer die mag komen.

Het is een feit, dat de christelike kerk, die na de uitstorting der H. Geestes, begonnen is de vijand, het Heiderdom, dat ook zonder de levende God is, te bestrijden, het eerst de grootste aanhang vond onder de z.g. lagere klassen der volken. Jezus zelf werd genoemd de timmermans zoon, en zijne discipelen waren ook meest uit de werkende klassen. Zij hebben zich dan ook vooral die mensen aangetrokken en door hun leer, maar meer nog door hun leven hen hoger gebracht en opgevoerd tot een zedelik en geestelik leven. De kerk heeft helaas in later tijd deze volsmenigte verwaarloosd. Dit hebben de vijandelike machten (want de vijandschap tegen allen, speciaal tegen de christelike godsdienst is eeuwen oud) goed gezien en daarom

hebben zij voornamelik de werkende klassen door valse voorstellingen door ondermijning van de godsdienst van het christendom afkeerig gemaakt. En dit is hun voor het tegenwoordige maar al te goed gelukt. De werkman is met enkele uitzondering afkeerig van God en Zijn dienst, leeft alleen om te eten, te luieren en dan dood te gaan. De kerk moet nu deze mensen weer zoeken te winnen en moet dit doen door evangelisatie. Onnodig, ja verderfelik is het om op het socialisme, communisme, bolsjewisme te schelden: dat verbittert niet alleen, maar jaagt de werkman juist in zijne legers.

De kerk moet hen het Evangelie verkondigen, het Evangelie der liefde, maar ook der goddelike gerechtigheid, en dat niet alleen in de kerken, maar in de huizen en de werkplaatsen overal. Allen, die van christelike geest zijn, moeten opgeroepen worden om van die liefde te getuigen in woord en in daad, vooral in daad. Wij moeten hen doen zien, dat een mens alleen leeft in en door God: dat de godsdienst de mens zedelik en maatschappelik opheft en dat de godsdienst is een troost in het leven en een geducht wapen tegen al wat slecht en laag en gemeen is. De arbeider, evenals ieder ander mens, mag in de regel naar mooie en grote woorden luisteren, maar voor daden der liefde en voor bewijzen van waarheid en trouw heeft hij nog meer en fijner gevoel.

Met vriendelike groeten,

Uu Oom,

SAREL.

BEKENDMAKING.

De Kommissie der Algemene Kerkvergadering heeft besloten aan de gemeenten bekend te maken, dat noch de Kommissie, noch de predikanten onzer kerk zich verantwoordelik kunnen houden voor de inhoud van het boekje "Millennium," evenmin als voor enig ander boek, dat privaat wordt uitgegeven over dit of enig ander onderwerp. Elke schrijver is verantwoordelik voor zijn eigen opinies.

JAC. VAN BELKUM,
Scriba.

83,898 AFRIKAERS OP ZOEK GERAAKT.

(Ds. WM. NICOL, Johannesburg.)

Er zijn drie soorten van leugens: 1. de gewone leugen; 2. de noodleugen, en 3. de statistieke leugen. Dat heeft Bismarck beweerd, en 'n staatsman van zijn voortreffelikheid behoort 't te weten.

In Mei, 1918, werd er over de gehele Unie 'n census van de blanke bevolking, voor delimitatiedoeleinden, opgenomen. Deel II—**Godsdienst**—van deze census, is tans, naar vernomen wordt, in handen van de drukker, en zal binnenkort beschikbaar gesteld worden. In meer dan een opzicht is de Transvaalse opgave van groot belang voor ons. Zonder om de waarschuwing van Bismarck te vergeten, willen wij enkele gevolgtrekkingen uit de aangegeven getallen maken. De statistiek krijgt zijn betekenis uit de vergelijking. In ieder geval vergelijken wij daarom met de getallen van de 1911 census. In de regel tellen wij slechts de honderden. De burgerlike censusgetallen hebben te doen met zielen, of ze reeds belijdenis hebben afgelegd of niet. Vooreerst nemen wij de grotere Engelse kerken.

De Anglikaanse kerken tonen 'n vermeerdering aan. In 1911 waren er 89,500 leden van die kerk in Transvaal. Dat getal is nu vermeerderd tot 91,000. Hierbij moet bovendien in aanmerking genomen worden, dat de census opgenomen werd toen de oorlog nog woedde. 't Was te verwachten dat de Anglikaanse Kerken de grootste percentage van rekruten zouden opleveren. Om dit te toetsen moeten wij de verhouding van getallen van mannen tot de getallen van vrouwen vergelijken. Van de 89,500 leden van deze kerk in 1911 waren er slechts 36,200 vrouwelike leden, dat is 40.5 per cent. Dit is 'n abnormaal lage percentage, die daaraan te wijten (danken?) is dat juist van deze kerk vele jonge mannen onmiddellik na de oorlog naar Zuid-Afrika kwamen. Wegens het vertrek van zovele jonge mannen naar de oorlog, was de verhouding in 1918 alzo veranderd, dat van de 91,000 leden er 44,300 vrouwen waren, dat is 49 per cent. Als we aannemen, dat, wanneer de overzeese Zuid-Afrikaanse oorlogvoerenden bijgerekend werden, de verhouding van vrouwen tot het totaal van de Anglikaanse Kerken tot 109,300, dat is 'n vermeerdering van 22.25 per cent.

Ook bij de Presbyteriaanse Kerk, met 'n tegenwoordig ledental van 25,000, is er 'n vermindering bij het mannelike gedeelte, naar ik meen, wegens de oorlog, van 1,800. Bij 't vrouwelike gedeelte is er, echter, weer 'n normale vermeerdering

van 2,300. De berekende vermeerdering is daarom 500 bij deze kerk. De werkelike vermeerdering, met inbegrip van de oorlogvoerenden, moet omtrent 3,899 zijn. Deze kerk kan dus waarschijnlik 'n vermeerdering aantonen van 15.75 per cent.

De Wesleyanen tonen de grote berekende vermeerdering aan van 7,070. Hun tegenwoordig ledental is 34,000. De vraag is, in hoeverre hier ook rekening moet worden gehouden met oorlogsomstandigheden. Hun vermeerdering is verdeeld onder mannen en vrouwen, en gaat over de steden zowel als over het platteland. Waar deze kerk, echter, in 1911 ruim 3,500 meer mannen dan vrouwen had, was er in 1918 'n meerderheid van slecht 700. Wij kunnen dus gerust rekenen dat er 3,000 leden van deze werk toen in de oorlog waren. In dat geval zou er 'n werkelike vermeerdering in de Wesleyaanse Kerk zijn van 10,070, boven het getal van 1911 dat 26,900 was, dat is 'n geweldige vermeerdering van 37.42 per cent.

't Is bemoedigend om aan te merken, dat de 21,000 leden van de Roomse Kerk, gedurende de zeven jaren, met slechts 74 vermeerderd zijn. Ook hier moet echter opgemerkt worden dat er 'n vermeerdering van 1,470 vrouwen is die weer bijna gebalanceerd wordt door 'n vermindering van 1,400 mannen. Als wij aannemen, dat deze mannen bij 't front waren, en later terugkwamen, moet de werkelike vermeerdering van de Roomse Kerk waarschijnlik op 2,100 staan; dat is 10 per cent.

Bij de Baptisten moet de vermeerdering zeer klein zijn. De berekende cijfers tonen 'n vermindering van 110 aan. Aangezien er, echter, 'n vermeerdering van 200 bij de vrouwen is, zal er wel 'n werkelike vermeerdering van ongeveer 11 per cent zijn geweest. Hun totaal staat tans op 3,500. Hun flinke leraars hebben ons de indruk doen krijgen dat zij talrijker waren.

De Censusdirekteur wijst erop, dat er meer dan 200 verschillende gezindten in de vormen opgegeven werden. Deze verscheidenheid is onder 42 hoofdrubrieken geklassificeerd. Omtrent de Sekten nu. De Direkteur zegt dat "de benaming **Apostoliese Geloofszending** gegroepeerd is onder het hoofd **Andere Christenen.** Het aantal personen zo opgegeven, is onbetekenend, en kan geen aanspraak maken op 'n afzonderlik hoofd." Van zijn standpunt is het korrekt, omdat de Apostoliesen ons onder de verkeerde indruk gebracht hebben dat zij het hele land in bezit genomen hebben. In der waarheid tellen zij, met alle andere **Andere Christenen,** slechts 5,982. 't Is duidelik dat deze sekten dus nog niet te diep in 't hart van ons volk hebben wortelgeschoten. Daar is nu nog kans om ze uit te roeien. Maar dan moet 't dadelik. De betekenis van dit cijfer van 5,982 zit in de vergelijking met het cijfer van 1911. Toen telden de **Andere Christenen** slechts 1,532. Een ontzettende vermeerdering dus van nagenoeg 400 per cent.

En nu eindelik omtrent de 86,898 boeren die op zoek zijn. Daar is bij onze gemeenteleden zoveel verwarring omtrent de juiste naam van hun kerk, dat 't voor 't Censusdepartment onmogelik is om de drie kerken afzonderlik te groeperen. Ze zijn daarom allen onder de benaming **Hollandse Kerken** geteld. Ook hier is er 'n ontzettende vermeerdering gedurende de zeven jaren. In 1911 stond het cijfer van de Hollandse Kerken op 203,896. In 1918 was 't 266,521. Een berekende vermeerdering dus van 62,635. Het totaal is samengesteld uit 138,185 mannelike leden, waarvan 50,909 in de steden, en 87,276 op 't platteland woonachtig waren, en 128,336 vrouwelike leden, waarvan 49,118 in de steden, en 79,218 op 't platteland. Als wij de proportie van de mannelike leden tot 't totaal nagaan, is 't duidelik dat er niet zo heel veel Afrikaners uit de Transvaal in de oorlog waren. Het getal moet hoogstens op 1,000 gerekend worden. De werkelike vermeerdering van de Hollandse Kerken staat dus op 31.21 per cent, wat over 'n groot-totaal van 'n kwartmillioen zeker uitstekend is.

Maar nu komt de vraag: Waar zijn die mensen? Volgens de Kerkalmanakken van die tijd, had de Verenigde Kerk in Transvaal in 1911 'n totaal van 107,060 leden (zielen). De Hervormde Kerk had toen 30,122, en de Gereformeerde Kerk ongeveer 19,000. Een groottotaal in de Hollandse Kerken dus, volgens hun eigen opgave, van 156,182. Maar in 't zelfde jaar gaven 203,896 personen bij de burgerlike census hun namen op als behorende tot de Hollandse Kerken. In 1918 was de zaak veel erger. De Verenigde Kerk gaf op 33,126, en de Gereformeerde Kerk 20,896. Een groottotaal voor de Hollandse Kerken in 1918 dus van 184,758. Dus in de tussentijd was het ciijfer, volgens opgave van de burgerlike census, geklommen tot 266,521. De persoon moet toch zelf de finale authoriteit zijn om te verklaren tot welke kerk hij behoort. Alleen de enkelen die tegen hun zin afgesneden zijn, zouden 'n verkleerde verklaring kunnen afleggen. De burgerlike census moet de voorkeur boven de kerkelike krijgen wat vertrouwbaarheid aangaat. Nu moet in ons geval nog bijgerekend worden dat de burgerlike Transvaal kleiner is dan de kerkelike. De distrikten Utrecht en Vrijheid vallen burgerlik onder Natal, maar kerkelik onder Transvaal De

getallen van deze twee distrikten moeten dus aan de burgerlike census toegevoegd worden. Er waren in deze twee distrikten 5,135 zielen van de Hollandse Kerken. Het totaal van de burgerlike census komt dus op 271,656 te staan. Ik kan aan geen ander faktor denken dat bijgerekend moet worden. Wij staan dus voor het feit dat er 271,656 personen zijn die zich bij de Hollandse Kerken rekenen, terwijl de kerken slechts van 184,758 van hen weten. Er zijn dus 86,898 Afrikaners op zoek.

In 1911 was onze kerkelike opgave 47,714 kleiner dan de burgerlike. In 1918 was de hoeveelheid van deze lekkage bijna verdubbeld. Waar zijn ze? Deze vraag zal elke kerkeraad voor zichzelf moeten beantwoorden. 't Is duidelik dat er in de grotere gemeenten niet altoos nauwkeurig met statistiek gewerkt wordt. Toen Alberton 'n wijk van Germiston was, meende de kerkeraad van Germiston aldaar 225 leden te hebben. Met dat getal werd, niet zonder huivering, 'n gemeente aldaar gesticht op 16 Augustus, 1916. De nieuwe kerkeraad begon meteens 'n nauwkeurige statistiek van belijdende leden op te maken. In Februarie, 1917, was het hoofdzaak om de belijdende leden te organiseren voor getal aangegroeid tot 429. Met het zielental was men in 't begin niet zo nauwkeurig. Toen er 'n leraar kwam, legde hij zich erop toe om ook 't zielental korrekt op te nemen. 't Ledental klom verder tot 485 in December, 1919, en 't zielental klom van 782 in 1917, tot 1152 in 1919. De mensen zijn niet toen eerst ingetrokken, maar ze werden toen eerst ontdekt. En zo zal 't gaan in meer dan een gemeente van over de 1,000 leden.

Van de 86,898 verloren Afrikaners moet verreweg de meerderheid aan onze kerk behoren. Volgens census is de bevolking van Transvaal tussen 1911 en 1918 met 79,473 vermeerderd, waarvan 62,625 of 79 per cent, aan de Hollandse Kerken behoren. De grote Boeretrek van de Kolonie naar de Transvaal vond niet plaats tussen 1836 en 1840, maar wel tussen 1912 en 1917! De Hervormde Kerk eigent zich van deze vermeerdering slechts 3,0004 toe. Trouwens deze kerk krijgt ook niets uit de Kaap Provincie dan 'n enkele proseliet af en toe. Overigens wordt 't alleen versterkt door 'n geringe immigratie uit Holland, en de natuurlike aangroei door geboorte. Ook de Gereformeerde Kerk kan niet veel uit de andere Provinciën getrokken hebben, want die Kerk heeft niet eens zoveel leden in al de andere delen van Zuid-Afrika tezamen als in de Transvaal. Ik wil dus gissen dat het ledental van die Kerk met 2,000 zielen in de zeven jaren vermeerderd is. De balans van 57,621 zielen, die sedert 1911 de Transvaal zijn binnengetrokken, moet dus van onze Verenigde Kerk gevraagd worden, tezamen met de nalatenschap van vroegere jaren, dat ons terugbrengt tot het totaal van 86,898 verdwaalde Afrikaners. Zal een van de ervaren predikanten niet weer de redmiddelen willen bespreken?

Wij bemerken met dankbaarheid, dat er, volgens de statistieken van de Transvaalse Kerk voor 1919, die eerstdaags gepubliceerd zullen worden. 'n vermeerdering van 6,200 in 't zielental van onze kerk is, over het afgelopen jaar. Aan de andere kant zijn er weer vele duizenden sedert 5 Mei, 1918, en vooral gedurende de laatste droogte, naar de Transvaal gestroomd. Het schijnt mij dat wij nodig hebben:—

1. 'n Krachtige poging om meer arbeiders te vinden.
2. 'n Beslist optreden voor de afstichting van kleiner gemeenten.
3. 'n Systeem van notifikatie, bij verhuizing.
4. 'n Bureau van statistieken, desnoods onder toezicht van de Federale Raad.
5. 'n Gemeentelike kruistocht voor statistieken in 't laatste kwartaal van 1920.
6. Degelike kritiek over de statistieke opgaven van de gemeenten bij de Ringen.
7. Een Herleving.

"Gereformeerd Maandblad."

DE JEUGD EN DE BIJBEL.

Hoe verregaand onkundig de studeerende jeugd is ten opzichte van de Bijbel bleek dezer dagen uit de mededeeling van een leeraar aan een H.B.S. met vijfjarige cursus, waarvan de "N.H. Ct." melding maakt. Deze leraar pleegt bij het onderwijs in het Nederlands af en toe eens een steekproef inzake Bijbelkennis te ondernemen. Hierbij bleek hem, dat in een van de hogere klassen een groot deel der leerlingen nooit van Christus gehoord had. Op de vraag, wat het Christendom was, kreeg hij ten antwoord, dat deze godsdienst "ergens in het oosten" beleden werd. Het mooist maakte het een leerling wie de leraar bij de passage uit de Camera, waarin Hildebrand zegt, dat zijn oom Stastok de Bijbel las en wel Luc. X, vroeg, wat die afkorting Luc. betekende.

Onvervaard antwoordde de leerling:

"Lucullus, mijnheer!"

En de klas lachte niet!

DE APOSTOLIESE BROEDERS.

Er is een spreekwoord: Er is niets nieuws on der de zon." Het is een waar woord, door de geschiedenis bevestigd en alle dagen op nieuw waarheid wordend. Het is niet alleen waar in het maatschappelik leven, maar ook in de kerk en der godsdienst. Wat zich op godsdienstig gebied als nieuw aanbiedt, is voor de kenner der geschiedenis iets ouds, iets zeer ouds misschien, alleen soms naar de vorm nieuw.

Op kerkelik gebied doet zich al iets nieuws aan, vooral in Z. Afrika, de sekte der Apostoliese Broeders. Zij is evenwel niet nieuw. Zij wordt gevonden in de vroegste tijden der kerk, vooral de leer van de wederkomst van Christus en het spreken met vreemde talen.

De beweging van onze dagen, die openbaar wordt in de Apostoliese kerk is ook reeds gezien in de vorige eeuw.

De eerste 25 jaren van de 19e eeuw worden weergevonden in de laatste vier of vijf jaren van ons jaarhonderd. Tengevolge van de oorlogen door Frankrijk van 1795—1815 onder leiding van Napoleon gevoerd, was op alle gebied een even grote verwarring gebracht als nu door de vreeselike vijfjarige oorlog is gekomen. Afval van kerk en godsdienst, los wording van alle banden, toeneming van onzedelikheid, revolutie en onrust worden toen ook gevonden in Europa. Op kerkelik terrein ontstonden eveneens sekten, scheuringen, partijschappen zowel als in onze dagen.

Maar toen evenals nu is er te midden van al die verwarring en losbandigheid waar te nemen, een zoeken naar een zich onderwerpen aan elk gezag, behalve dat van God. Zelfs de arbeiderspartijen van onze dagen, hoewel schijnbaar los van alle gezag, tucht en discipline onderwerpen zich gewillig aan de tyrannie van enkele leiders, of aan de schreeuwerige en onrustige zogenaamde meerderheid in hunne verenigingen.

Wij zullen later zien hoe ook onder de Apostoliese Broeders, die schijnbaar toegeven aan allerlei losbandigheid een zeer grote mate van gehoorzaamheid aan hunne leidslieden wordt gevonden. Doch eerst iets over het onstaan van deze sekte.

In het jaar 1792 de 4e Augustus werd in het stadje Annan in Zuid Schotland aan een leerlooier Irving een zoon geboren, die de naam kreeg van Edward. Daar zijn vader een vrij wel af man was, kon de zoon goed onderwijs genieten, ofschoon hij in geen enkel vak uitmuntte behalve in meetkunde. Op de universiteit stond voor hem, behalve sport, de meetkunde boven aan in zijn studien, ofschoon hij ook wijsbegeerte en theologie studeerde. Op 17 jarige leeftijd werd hij leraar in de meetkunde te Haddington, waar hij slechts één jaar bleef, om te Kirkaldy in hetzelfde vak onderwijs te geven. Ondertussen bleef hij ook theologie studeeren. Een streng studieman was hij niet. Van zijne godsdienstige ontwikkeling weten wij ook maar heel weinig dan alleen dit, dat voor hem geen afstand te groot was, om de beroemde prediker van die dagen, Dr. Th. Chalmers te horen.

In 1815 predikant te Kirkaldy geworden, muntte hij niet uit in predikgaven. Men hoorde hem niet gaarne. In 1818 ging hij naar Edinburg, waar hij de talen en de natuurwetenschappen bestudeerde, werd in 1819 helper van Chalmers, bij wie hij als prediker, niettegenstaande zijn ijverige zielzorg onder de arbeiders geheel wegzonk, zodat niemand hem wilde horen. Eindelik in 1822 trok hij naar Londen om daar als predikant te werken in de zeer kleine Schotse gemeente in Hatton Garden. In zijn afscheidsprediking te Glasgow beweerde hij, dat men geheel anders moest preken dan tot nog toe geschiedde, wanneer men de wereld weer voor Christus wilde winnen.

Het was Gods weg op welke hij naar London ging. Daar in die grote wereldstad maakte zijn prediking een dieper indruk, een grote menigte van toehoorders verzamelde zich rondom hem. Zo groot was de menigte, die hem wilde horen, dat men alleen met kaartjes in de kerk kon worden toegelaten. Een nieuwe kerk in Regent Square moest worden gebouwd. Irving was de mode predikant en ook de opwekkings-prediker in Londen. Nu begon zijne werkzaamheid op een geheel andere weg zich begeven. Hij wilde de prediker worden voor de beschaafden, de mannen der industrie, der wetenschappen, der kunsten, die tot die tijd zo schrikkelik door de kerk waren verwaarloosd. Hij wilde niet als godgeleerde, maar als mens, niet als kerkman, maar als christen, Gods recht om de mens voor zijn rechterstoel te oordeelen, bekend maken. Door niets liet hij zich in zich ijver storen. Trots alle waarschuwing zijner vrienden meende hij zich geroepen om als een bijzonder geroepen profeet in het midden als een biezonder geroepen profeet in het m i d- d e n v a n z i j n v o l k te moeten optreden. Als een gevolg van de franse revolutie en de oorlogen op het vasteland van Europa had zich in Engeland een kring van vromen gevormd, die de wederkomst van Christus zeer nabij achtte en die leer openbaar predikte. De vrienden van deze beweging

zochten Irving voor haar te winnen, wat ook gelukte. Geen wonder! Irving beminde het nieuwe en was dan ook spoedig gevonden voor die nieuwe leer en voor de wonderlike verklaringen der Schrift, die deze mensen geloofden. Het optreden van Irving had spoedig dit gevolg, dat vele van de eerste leraars en bekeerde geloovigen zich bij hem en aan de Londense "profeten school" aansloten. Jaarliks nu kwamen sedert 1826 in December enige vrienden uit verschillende kerken—zowat 40—50 tesamen te Albury om over de voornaamste punten van de leer der wederkomst van Christus zich te verstaan, de resultaten waarvan in druk verschenen in een tijdschrift "The Morning Watch," Journal of prophesy."

Merkwaardig is het dat toen ook, evenals nu werd verkondigd, dat sedert de tijd van Justinianus I (ongeveer 530 n. Chr.) tot aan de franse revolutie 1792, de in de heilige Schrift aangekondigde periode van 1260 was verlopen en dat nu moeten volgen de laatste weeën, n.l. vernietiging der zichtbare kerken, terugkeering der Joden naar Palaestina, de wederkomst van Christus en het duizendjarig rijk. Daarom was het de plicht van alle geloovigen, die dit beleden, dit aan de gehele wereld te prediken. Wie dit niet geloofde en beleed werd voor een afvallige verklaard. De gehele bestaande kerk van Engeland en vooral de zogenaamde Evangeliese partij in die kerk, die zich met kracht op de bekeering der menigte toelegde, werd door die ban getroffen. De leer der Broeders was dat uit alle bestaande partijen en belijdenissen één geslacht van uitverkorenen zou opstaan, die onder zijn Jozua, het lang begeerde Kanaan zijn ingaan!

(Wordt vervolgd.)

PERSOONLIKE DINGEN.

Ds. J. J. Prinsloo en echtgenoote zijn 18 Mei l.l. van Kaapstad vertrokken naar Mossamedes. Volgens ingekomen berichten is zijn gezondheidstoestand aanmerkelik verbeterd. Mogen zij een voorspoedige reis hebben en gezond en sterk terug komen.

Ds. A. G. Driessen, die onder nadere goedkeuring van de Algemene Kommissie, naar Ventersdorp was beroepen, heeft, naar bericht wordt, voor die beroeping bedankt.

DIENSTEN VAN Ds. L.E. BRANDT GEDURENDE DE MAAND JULI.

3 en 4 Juli: Nachtmaal te Johannesburg.

10 en 11 Juli: Nachtmaal te Krugersdorp.

18 Juli: Doopdienst en Kerkeraadsvergadering te Eendracht.

24 en 25 Juli: Nachtmaal te Vereeniging.

Ds. J. VAN BELKUM.

20 Juni 1920: te Heidelberg v.m. 10.30, avond 7 uur. Dienstdoende ouderling: D. J. Strijdom. Diaken O. A. Strijdom.

27 Juni: te Utrecht.

4 Juli: te Heidelberg, Nachtmaal. Voorbereiding Zaterdag nam. 3 uur.

11 Juli: in de wijk van Br. A. N. Steenkamp, gemeente Trichardtsdorp.

18 Juli: te Heidelberg v.m. 10.30, avond 7 uur. Dienstdoende ouderling, J. S. Smit; diaken J. H. van der Westhuijzen.

25 Juli: te Standerton.

CIRCULAIRE.

Johannesburg, 7de Juli 1920.

Aan de Kerkeraad der Ned. Herv. Gemeente.

Eerwaarde Broeders,

Bij deze hebben wij de eer uw aandacht te vestigen op de uitgaven van onze kerk.

Er is herhaaldelik gevraagd om boeken van onze eigen leraars en hoewel wij nog niet alles hebben wat wij begeeren, is er toch al een en ander, dat gebruikt kan worden of dat aanbevolen wordt.

Er is een Predikatie boek, bevattende 24 preeken door leraars van onze kerk, verkrijgbaar voor 7/6.

De Kerkelike Almanak behoeft nauwelik aanbevolen te worden, elk jaar worden daarvan meer eksemplaren verkocht. De prijs is 1/-.

Ons maandblad "De Hervormer" neemt ook steeds toe in aantal lezers en als het zo voort gaat mogen wij in de toekomst misschien een veertien daagse uitgave tegemoet zien of een vermeerdering van leesstof: De prijs is ook 7/6 per jaar. De jaargang loopt van 1 Juli tot 30 Juni.

De Notulen van de Algemene Kerkvergadering van 1917 en 1919 zijn gedrukt en kosten 2/- per boekje, waarin die beide voorkomen.

Ook de nieuwe uitgave van de Kerkwet is gereed en verkrijgbaar voor 2/- per stuk.

Al deze boeken zijn te bestellen bij de Administrateur der Kerk, de heer H. J. L. Th. Roorda, bus 444, Johannesburg.

Voor de Catechisatie van de jonge kinderen wordt aanbevolen het Kort Begrip zoals dat altijd in gebruik geweest is en er wordt moeite gedaan om een afzonderlike uitgave daarvan te laten drukken voor onze kinderen. Voor de lessen van Oude- en Nieuwe Testament worden de lesboekjes van Dr. van der Flier aanbevolen en voor oudere kinderen de boekjes van Prof. van Veen. Ook de lesboekjes van Dr. van der Flier voor Eerstbeginnenden over de Kerkgeschiedenis zijn bepaald aanbevelenswaardig.

Wij vertrouwen, Broeders, dat gij gebruik zult maken van de gelegenheid, die u gegeven wordt om van de uitgaven van onze kerk te bestellen.

De Administrateur heeft alles in voorraad of kan het u verschaffen.

Met broederlike groeten en heilbede,

L. E. BRANDT, Voorzitter.
JAC VAN BELKUM, Scriba.

MEDEDELINGEN van de ADMINISTRATEUR.

Advertenties.—Als onze lezers familieberichten in "De Hervormer" willen plaatsen, zoals Geboorte, Huwelik en Sterfgeval, dan kunnen zij die direkt sturen aan: DE HERVORMER, Bus 38, Pretoria. Ook het geld voor de advertentie wordt daar ontvangen. DE HERVORMER behoort in dit opzicht veel meer een familieblad te zijn, waaruit de mensen van elkaar horen hoe het gaat.

Schulden der Gemeenten.—Nadat aan de gemeenten de staten of lijsten verzonden werden, waarop de schulden in onderdelen worden aangetoond, ontving ik van enige gemeenten brieven met bezwaren tegen sommige van die schulden. Dit ging in hoofdzaak tegen Almanakken, Wetten en Notulen, en verder tegen Kerkbode en Brits en Duits O. Afrika. Sommige gemeenten weigeren eenvoudig elke betaling; andere zeggen dat de kerkeraden onbekend zijn met de reden van zulke schulden. Het zal daarom goed wezen hier een uitleg te geven, die iedereen bevredigen zal.

De Kerkbode.—Dit is een oude zaak. De Kerkbode werd voor het bestaan van "De Hervormer" te Pretoria door de heer Steen uitgegeven. Het blad geraakte diep in de schuld bij de drukker, die door de gemeente Pretoria werd tevreden gesteld. Aan Pretoria werden de voorgeschoten gelden langzamerhand terugbetaald, maar daar het Algemene Fonds niet aansprakelik was voor die schuld, en zij ook niet uit het Weduwfonds betaald kon worden, besloot de Algemene Vergadering die schuld volgens het aantal lidmaten over de verschillende gemeenten te verdelen. Oudere kerkeraadsleden, die afgevaardigden waren op die Algemene Vergadering, weten dit natuurlik zeer goed, en van hen kunnen dus de nieuwere kerkeraadsleden meer inlichting krijgen. In elk geval is het geheel korrekt dat de gemeenten met die schuld belast worden. Enkele gemeenten hebben hun bedrag al spoedig betaald, maar de meesten hebben het vergeten. Een geheel gelijk geval is het met de schulden voor Brits en Duits O. Afrika wegens de reizen van Ds. Kuhn daarheen. Ook die schuld werd door enkele gemeenten betaald, maar door de meeste vergeten.

De Almanakken, Wetten en Notulen, die in de schuldenstaten zijn opgenoemd, werden reeds jaren geleden door of namens de kerkeraden besteld en aan de gemeenten geleverd. De betaling werd uitgesteld en vergeten. Nu zijn bijna overal nieuwe kerkeraadsleden, nieuwe kassiers en nieuwe scribas en niemand weet van het bestaan en de wettigheid der schuld.

Wetten en Notulen.—De prijs is twee shillings per stuk. Zij worden postvrij op aanvraag door de Administrateur verzonden.

Lesboekje over de **Bijbelsche Geschiedenis** van Dr. van der Flier. Eerste stukje: Oude Testament: tweede stukje: Nieuwe Testament. Hiervan zijn enige in voorraad, die tegen vijf pennies per stuk worden toegezonden.

De **Prekenbundel** (verzameling van preken van Predikanten der Hervormde Kerk) is nu verkrijgbaar bij de Administrateur tegen 7/6 per stuk, postvrij.

De Hervormer.—De maand Mei is tegengevallen; er zijn nog geen dozijn nieuwe intekenaars bijgekomen. Als elke gemeente iedere maand maar **één** nieuwe intekenaar bracht, zou dat reeds drie dozijn wezen. En wij **moeten** meer intekenaars krijgen; dan kan het blad tweemaal in de maand uitkomen.

Er zal deze maand wat vertraging zijn met de kwitanties omdat de boeken in handen zijn van de auditeur. Maar alle betalingen worden dadelik genoteerd en alle nieuwe intekenaars op De Hervormer" en alle adres-veranderingen worden nauwkeurig opgeschreven en bijgehouden. Eindelik wil de Administrateur nog zeggen dat hij gaarne alle inlichtingen en ophelderingen geven zal, die men van hem verlangt.

NACHTMAAL TE KRUGERSDORP.

Het volgende Nachtmaal in de gemeente Krugersdorp zal D.V. gevierd worden op 10 en 11 Juli a.s. onder leiding van Ds. Brandt van Johannesburg, de Consulent.

Zaterdag morgen 10 uur is de Kerkeraadsvergadering, des namiddags 3 uur de Voorbereidingsdienst, 's avonds 7 uur de gemeentevergadering, en op Zondag de gewone drie diensten.

NACHTMAAL TE POTGIETERSRUST.

Op 15 en 16 Mei.

De opkomst was zeer groot, zodat er met alle diensten geen zitplaatsen waren voor alle opgekomene, waarom vele jonge mensen voor de vensters moesten staan luisteren. Het kerkgebouw zo goedwillig door onze zustergemeente aan ons afgestaan werd nu te klein; ook zelfs voor die gemeente, waarom er dan al ook gesproken word om 'n grotere kerk te bouwen, moge de Heer hen daarin zegenen. Ds. van Broekhuzen was overgekomen als konsulent om de diensten te houden. Zaterdag morgen hadden we 'n kleine bazaar om de fondsen voor onze te bouwen kerk sterker te maken, de Heer was met ons, want er werd ongeveer £105 bijeen gebracht, terwijl er feitelik niets was om te noemen. We zijn maar klein en zwak doch onze zusters met hunne tafels hebben wonderen verricht, alweer 'n bewijs te meer, waar 'n wil is, is 'n weg. We danken de zusters dan ook hartelik. We hopen nu spoedig met 't bouwen te beginnen, alhoewel onze fondsen nog maar min zijn, 'n kleine £500 alles te zamen, maar we vertrouwen onze lieve Heer zal de harten neigen om ons te helpen. Zaterdag morgen werden 8 jonge mensen aangenomen, waarvan bij de Voorbereidingsdienst 5 worden voorgesteld terwijl de 3 bij het te houden nachtmaal in Oktober zullen voorgesteld worden. Die avond hadden we gemeentevergadering, waarop verslag van de gelden werd gedaan voor de kerkbouw, en nog voor 'n goed bedrag werd ingetekend, maar helaas is er nog nie genoeg om alles te betalen, doch we hopen het wel te krijgen, te meer daar vele lidmaten heb toegezegd gratis te werken, ook klippen, steenen, en zand kosteloos aan te rijden, dat 'n grote hulp is. De prediking uit Jona en de Heidelbergse catechismus was indrukwekkend, vooral Zondag avond: "Ik ben 'n Hebreeër, ik vreeze God" diep werd ons in onze harten aangestast; het lijd geen twijfel God was met Zijn zegen met ons, sterkte ook zijn dienaar om zulke woorden tot ons te spreken, die 'n ieled voelde, dat zo uit 't hart tot 't hart gingen, neen, dit was geen mensen werk, maar Gods werk; zeer zeker rust 'n rijke zegen op dit werk. Twee tafels werden bediend, een voor de broeders en een voor de zusters; ook van de zustergemeente zaten aan. Tien kindertjes werden gedoopt, waarvan een treurig geval was, want een moeder, nog jong, die 'n tweeling zoontje moest ten doop houden, had ook 'n kindje van 'n overleden zuster van haar 'n week geleden gestorven, voor te brengen ten doop, terwijl de vader zich om niets bekommerde, niet eens in de kerk was. O! hoe dwalen sommige onzer jonge mensen toch af.

Zo de Heer wil en we leven hopen we weer in Oktober Nachtmaal te hebben, maar in die tussen tijd, zal er getracht worden om Ds. Barger van Middelburg in de wijk Koedoesrand te brengen om daar het Nachtmaal te houden. Moge dat toch doorgaan. Zondag avond vertrok onze konsulent nagestaard door de hoorders, die onder verheven gevoel onderworpen waren geworden door de uitgesproken redenen, met innig verlangen tot 'n spoedig wederzien.

M. J. POS.

INGEZONDEN.

Mijnheer,

Het spijt mij ten seerste dat Br. v. B. zich zo ergert aan wat ik over de kollektebrief schreef.

Het is natuurlik mijn fout dat Br. v. B. mijn redenering niet verstond, daar ik mij zeker niet duidelik genoeg uitdrukte.

Ik noemde een reeks van bezwaren en als volkomen logiese gevolgtrekking merkte ik op—dat dit de schijn geeft, enz. Dit is natuurlik wat het woord insinuatie uitlokte; jammer vind ik dit minder gelukkig gekozen woord.

Mijn hele argument is slechts dit: neem die genoemde bezwaren weg, en de zaak is in orde.

J. A. JOUBERT.

Lake Chrissie, 1 Junie 1920.

Oost Eind, Lichtenburg,
18 Mei 1920.

Die Editeur van "Die Hervormer," Heidelberg.

Waarde Editeur,

Wil u mij a.u.b. 'n klein plaasruimptetjie in u veel gelese blad vergun? Met genoegen sal ik hierop 'n antwoord ontvang.

Mijnheer, die gehele wereld is in 'n ommekeer, selfs in Gods huis is dit nie meer anders gesteld. As Kristus op die wolke kom sal hij nog geloof vind op die aarde? As Hij daar spreek: draag elkanders laste, heb elkander lief, en bid vir elkander. As kerkeraden deur hulle gemeente uitgekose word, dan mij sulke broeders Gods huis, waardeur die gemeente Gods dan voor moet betaal, wat dan van die kindertjies, wat na Sondagskool gaat? Welk 'n voorbeeld kan sij as Gods kinders hiervan krij? Sommige br. kerkeraden, stem vir 'n rooster van werksaamheid in 'n kerkeraadsvergadering, en daarna versuim hulle hul plig daarteen. Ek bedoel nie, dat dit 'n verpligting is, maar waar is dan die plig as ouderling, wat eis

God van ons, en kan dit môlik wees om nie die kerkewet uit te voer nie? As 'n ouderling verhinderd word om sijn beurt waar te neem, dan kan hij, as hij waarlik liefde het vir "God", immers 'n mede br. ouderling vra om sij beurt waar te neem. God sê in Sijn Woord, die ouderling is die wagters op Sions mure en moet waak oor Sijne kudde en Sijn lammere hoed. As daar dan tweedrag onder die kerkeraden is, hoe dan met die gemeente, en Godshuis? Ek vra u weer, as dit so blij voortgaan sal Kristus nog geloof op aarde vind as Hij kom? Hoogagtend, die uwe,

W. J. OTTO.

De Redaktie, "Die Hervormer."

Vergun mij a.u.b. plaats voor dit stukje in uw geëerd blad als antwoord op het stuk van v. B. in "De Hervormer" van de 15de Mei 1920, "Iets over dopen." Waarde heer v. B., ik wil van u graag weten of u niet een beter bewijs voor het doopen van kinderen kan geven dan Hand. 10:20 en Hand. 17:33? En of wij de Bijbel moeten neem als het boek waarin ons onze zaligheid moet zoeken dan wel de geschiedenis ná Christus, zoals in uw schrijven aangehaald. Onderzoek eerst uw Bijbel voordat u oordeelt. U beschouwt die mensen als verleiders. Lees a.u.b. Rom. 5 van vers 3 tot 12, en zeg mij wat de betekenis is van dopen. Hebben wij als mensen recht om Gods woord te veranderen. Moet ons de Bijbel verstaan zoals het geschreven is of kunnen wij mensen maar verandering er in maken zoals wij het gaarne hebben willen? Als elk mens maar die Bijbel kan veranderen, dan hebben wij niet meer een kerk of een predikant van node. En als ons andere geschiedenissen moet volgen om onze zaligheid te zoeken, dan hebben wij niet meer de Bijbel van node.

Neen, laat ons maar liever weer teruggaan naar die ou Bijbel, en die andere geschiedenis laat staan, dan zullen wij minder dwalen, en laat ons ons zelf eerst onderzoeken en dan een ander oordelen. U bij voorbaat dankende voor de opname,

"HERVORMER."

Het is duidelik dat deze zich tekenende "Hervormer"- van het stuk "Iets over doopen" niets heeft begrepen. Ik heb niet geschreven over de betekenis, noch over de leer van het doopen, maar alleen over de wijze waarop en aan wie de doop in de vroegste tijden der kerk werd bediend. Als deze "Hervormer" andere en betere bewijzen voor kinderdoop ui tde H. Schrift kan geven, laat hij dit dan doen. Dan kan ik ook wat meer licht krijgen.

Dat deze broeder geen geschiedenis wil kennen is zeker treurig of hij daardoor beter over zulke zaken kan oordeelen, betwijfel ik.

FEUILLETON.

Het verhaaltje dat wij nu plaatsen is uit het Duits vertaald en geschreven door Peter Rossegger (d.w.z. iemand die met paarden ploegt). Hij werd geboren 31 Juli 1841; zijne ouders waren boeren. Om zijn zwakke gezondheid moest hij kleermaker worden en gedurende vijf jaren ging hij met zijn baas rond bij de boeren, wier leven en gewoonten hij dus uitnemend leerde kennen. Reeds in die jaren schreef hij gedichten en vertellingen, die getuigden van zijn gevoelvol en diep gemoedsleven. Deze vertellingen en de hulp van beschermers verschaften hem de middelen om verder te studeeren. Zijn schriften getuigen van zijn innige vaderlandsliefde, grondige kennis van de zeden van zijn land en zijn geschreven in een christelike geest, in overeenstemming met de Roomse kerkleer. Steeds sterker werd hij overtuigd dat voor de herstelling van zijn volk, een vernieuwing van zijn godsdienstig leven, onvermijdelik noodzakelik is. In een zijner grote werken beschrijft hij de achteruitgang van de boerenstand en de strijd der oude grondbezitters tegen het indringen van de kapitalistiese groot grondeigenaars.

— HET ZONDEBRUGGETJE.

"Gij kleine, daar! Ik meen Crispijn!"

De catechiseermeester riep zo, de kleine Crispijn stond op.

"Gij zijt een goede jongen, kom zeg me eens, wat is doodzonde."

"Doodzonde is een grote overtreding van Gods geboden."

"En wat brengt die voort?"

"Door de doodzonde wordt de ziel van het geestelike leven, dat is van de heiligmakende genade Gods beroofd en de zondaar wordt schuldig aan de eeuwige dood."

"Mooi," zegt de catechiseermeester,, "dat gaat zo goed, als het "onze Vader." Kom Crispijn, haal je kaartje voor vlijt. Ik weet gij kunt mij ook de zeven hoofdzonden, de vier roepende zonden, en die negen vreemde."

"Ik kan ze allemaal, mijnheer de catechiseermeester."

"Goed zo. Nu past op, lieve kinders, wie in de genade Gods sterft, komt in de hemel, en wie in de doodzonde sterft, die gaat naar de. . . ."

"Hel," roepen alle kinderen.

Sommigen onder hen nemen zich voor in de genade Gods te sterven, want naar de hel gaan, willen zij niet. En vooral Crispijn niet, die kent het vuur van zijn moeders stoof goed en de duivel van de catechiseermeester: daarom wil Crispijn daar volstrekt niet heen.

Juultje zit ook op de schoolbank: zij steekt twee vingers op.

"Ja Juliana, weet gij ook wat?"

Het meisje staat op en zegt: "Mijn moeder meent, dat wie met de lieve God op goede voet staat, die behoeft voor—voor de—duivel."

"Niet bang te zijn."

"Het dochtertje spreekt liever van God dan van de—andere—"

Zo gaat het op de schoolbanken. En later? Later gebeurt er een vreeselik ding.

De kleintjes waren, of werden groot. Crispijn vooral was groot en sterk. Hij had een goede opvoeding genoten, dat kan men goed zien. Hij kan met zijn "gebedenboekje" omgaan en de catechismus kent hij ook goed. Wat God gemaakt heeft, dat is goed en begeerlik, zegt hij: en de vrouwmensen heeft God ook geschapen. Er is, jammer, wel een zesde gebod: er is ook een sacrament der boete, en in de hemel is er meer vreugde over één zondaar, die zich bekeert en boete doet, dan—kortom, hij heeft iets geleerd.

Aan Juultje, die ook groot en mooi, maar ook goed geworden was, vertelt hij eens onder een vlierboom de geschiedenis van Magdalena.

"Loop," geeft het meisje hem ten antwoord, slecht worden en dan weer braaf. Dan blijft men toch liever van het begin af braaf. Weg liep ze.

Onderweg kwam Frans haar tegen, de jonge waskaarsen-maker. Met hem babbelde zij langer. Hij was een geschikte knaap: hij plukte een "vergeet-me-nietje" en stak het op haar borst: "Wilt ge wat aan mij denken?"

"Waarom?"

"Kijk, ik wil je graag hebben: geloof je mij of niet: ik kan je wel opeten."

"Dat kan je wel aan iedereen zeggen."

"Zeker, dat kan ik: maar wanneer gij aan mij twijfelt, kunt ge het maar eens probeeren."

"Probeeren, dat doen lichte meisjes dan ik, en ze doen het dikwijls."

"Bij zulke zaken kunt ge toch wel verstandiger praten Juliana. God weet, ik heb je lief! Ik steek mijn vinger op."

"Foei, Frans, wat begint ge nu?" riep het meisje vol schrik uit en drukte zijn opgeheven arm naar beneden. Nu wilt ge God aanroepen om een zonde te doen."

"Je liefhebben, is dat dan een zonde?"

"Tusschen ons beide wel, want ik weet wat ge wilt."

"Hoe ik het meen, dat zou ik graag weten! Ik wil je trouwen."

"Nu juist daarom! Dat zou juist de zonde wezen. Ik heb niets en ik denk, gij hebt ook niet veel meer. Trouwen voor armoede."

"Ik heb mijn handwerk goed geleerd en weet van geen bedelen."

"Zo gij wilt. Maar doe geen eed, als ge niet weet of ge die houden kunt. Ge kunt zeggen wat ge wilt, maar maak de Heere God niet tot uw vijand."

" 't Was toch geen rechte eed geweest, meende de jonge man. daarvoor zijn kaarsen en geen kruisbeeld nodig."

"Zeker, kaarsen zijn voor de kaarsenmaker altijd het eerste. Maar ik ben van een andere gedachte. Bij een eed behoort een woord en een kruisbeeld. Het kruisbeeld Frans, behoeft ge niet ver te zoeken. Daar staat een dennenboom. kijk die aan: als een kaars zo recht staat hij daar en zijne takken strekken zich uit als een kruis. Wilt ge nog een licht ook hebben, daar schittert al een sterretje aan de hemel."

"Meisje, ge zijt toch lief."

"Wil je mij graag hebben, gij goede jongen, dan is het niet nodig om God daarbij aan te roepen. Hij hoort het gauw genoeg en schrijft uw woord misschien met een bliksemstraal aan de hemel. Wie maakt ze dood?"

" 't Zal wel staan blijven!"

"Ja als een mens geheel meester was van zich zelf. Maar gij mansmensen zijt dit allerminst—Frans. "Pas op, maak de Heere God je niet tot je vijand."

"Na een oogenblik antwoordde de jonge man: "Kan je dat over je hart brengen, Juliana, dat gij mij zo in de grond kunt prediken?"

"Ge zult er wel weer uitgroeien," lachtte het meisje. "Zet maar niet zo 'n verlegen gezicht. Loop, geef mij je hand!—Zoo. Ge zijt toch zeker mijn lieve dwaas. Maar pas op voor God! En nu loop naar huis!"

Zo gingen ze uit elkander.

* * *

Als Juultje op haar plaats terugkeerde was er weer een, die zijn arm opstak, maar nu niet om

te zweren, doch om te slaan. De boer, de baas van de Bruggeplaats, bij wie zij diende, was het. Zij was een kwartiertje over haar tijd weg gebleven.

De baas van de Bruggeplaats — de mensen kenden hem wel en weten zelf nu nog zeer goed, hoe hij leefde—was een ruw, oplopend mens. Daarvan had Crispijn, het enige kind in het huis, genoeg ondervinding. De hemel had deze man de grootste genade ontzegd. Crispijn was maar een aangenomen kind, een stiefkind. Toch was het algemeen bekend dat Crispijn de eigenlike baas van de plaats was, dat hij, wanneer de oude man zou afstand doen van de grond of gestorven was, de gehele werschaft zou overnemen. Wanneer des niettemin de knaap door de baas behandeld werd als de laagste en gehate knecht, dan was dit geheel en alleen de schuld van de boer, die in zijn ruwe wildheid altijd iets moest hebben om te vervloeken of te slaan. De moeder was dood.

Hierin deze regels heeft men de oorzaak te zoeken van de vreeselike dingen, die hier verteld worden.

De moeder was dood. Goedheid en liefde was het huis uitgedragen: de altijd verdragende, verzoenende en glad makende vrouw was weg, voor dat de knaap ondervinding had van haar invloed op hem. De willekeur, de hartstochtelikheid, de ruwheid van zijn stiefvader was zijn ellende en voorbeeld geworden. Maar de jongen was slimmer dan de oude. Hij wist wat de oude man wilde—hij wilde veel! Hij zag wat de oude man kreeg—hij kreeg niets! Met rasen en slaan gaat het niet: men moet het veel mooier doen. . . .

De oude vloekte de jongen hardop: deze deed het in zijn hart. Dit laatste is zeer gevaarlik. In het begin vertrouwe Crispijn zijn bitterheid toe aan Juultje. Maar deze zeide: er is niets aan te doen, en Crispijn, moest toonen, dat hij een man was en geduldig dragen wat gedragen worden moest.

"Ook slagen."

"Houdt je die van de hals, maar geef ze niet terug, Crispijn, dat nooit. De hand, die vader of moeder slaat, heeft God eeuwig tot zijn vijand."

"Gij hebt gelijk, Juultje, slaan zal ik niet."

De jaren kwamen dat Crispijn soldaat moest worden en werd hoornblazer bi de muziek. Buiten in de wijde wereld is er veel te zien en te horen, en allerlei soort mensen lopen door mekaar en spreken hun gedachten en hun gevoelens uit.

"Geniet een liederlik leven!" zegt de een, "in de hemel zijn er alleen bidzusters, daar wil ik niet wezen, maar in de hel vind ik vrolike maats."

"Hemel! Hel!" roept de ander. "mallepraat: dood is dood."

Wat helpt het als een derde daartegen spreekt: "op hemel en hel rekenen alleen lage, zelfzuchtige schepsels. Het goede is goed, ook al krijgt het geen loon: het goede zal de echte en edele mens om zich zelfswil doen en zijn loon zoeken in de bewustheid, dat hij het goede gedaan heeft."

De derde heeft het goed gemeend, zeker. Maar wat geeft dat aan een man als Crispijn.

Crispijn,—als hij dit gehoord had bij gelegenheid van een feest, door een feestredenaar was het gezegd, de militaire muziek had toen gespeeld en Crispijn had de clarinet geblazen.—Crispijn dacht dus en blaasde dat in zijn clarinet in: Kijk, daar heeft iemand iets gezegd, dat men medenemen kan: er is niets aan de andere kant. Nu weet ik goed wat ik hier te doen heb.

Hij krijgt tijding dat de boer van de Bruggeplaats zeer ziek is. Uit louter blijdschap geeft Crispijn de bode zijn laatste penning. Nu zal hij spoedig baas wezen van de Bruggeplaats. Zijn diensttijd gaat voorbij.

Als Crispijn naar Altendorp terug komt, vindt hij grote teleurstelling: zijn stiefvader is weer gezond, en nog harder dan vroeger.

Als de knaap een zuur gezicht zet, vaart de boer tegen hem uit: "Er is voor u een te veel op de plaats."

"Dat zal ik niet ontkennen," antwoordde de soldaat onbeschaamd.

"Ja," lachtte de boer—zijn stem is schor, hees, "de barbier heeft de pastoor al aangesproken om mij te bedienen en de doodgraver heeft al gevraagd hoe lang ik ben. Maar ik ben nog niet weg. Misschien wel niet om u, ellendige lomperd. Voor u ga ik niet uit het pad, ofschoon gij misschien wel zoudt willen, dat je koe op mijn graf zou weiden."

Crispijn ging de oude man uit de weg. Hij knerste op zijn tanden en boorde de nagels van zijn vingers in zijn eigen vlees. Zal hij dan zijn leven altijd door blijven wachten en knecht wezen, waar hij recht heeft op huis en plaats. Hij kon trouwen, hij kon baas zijn. Hij zal zich zelf helpen.

Frans—de kaarsen-maker was van jongs af Crispijn's schoolmaat. Wel waren die twee zeer ongelijk—maar juist dit bracht ze bij elkaar.

"Vriend," zeide op een sekere dag Crispijn tot Frans, "kijk me eens aan, zoals ik hier sta. Van boven tot onder een arme duivel. Geen pennie op zak. Maar ik wil een paar zakken van mijn koorn verkopen."

"Waar hebt ge dan uw koorn?"

"In mijn schuur, op de plaats, waar anders? Help mij van nacht om het daar weg te dragen. Ge behoeft het niet voor niets te doen."

"Crispijn," antwoordde Frans plechtig, "stelen is zonde: en gij gaat naar de hel!"

"Is jij ook zo 'n gek? Hoor, de hel is verleden jaar afgebrand: hij was niet geassureerd."

"Loop, jij is een heiden geworden," zeide Frans.

"En jij is een christen gebleven en moogt weer naar de biecht lopen. Maar 't is geen zonde, het koren is van mij."

Frans liet zich overhalen. Frans was vroom en las tusschenbeide graag in godsdienstige boeken; in zijn leven daarentegen was hij te lui om te denken en liet zich geheel leiden door zijn vriend. Zo slopen zij 's nachts naar de plaats en droegen het koorn weg.

En Zondags waren ze in de herberg en leefden vrolik en pleizierig.

* * *

Ja wel, ja wel! Frans maakte vlijtig waskaarsen voor de Heiligen, die aan de muur van de kerk hangen. Eens echter kwamen bij hem gedachten op, toen hij kaarsen voor stervenden maakte. "Als gij eens plotseling sterft, Frans! De sterkste dingen kunt ge dan wel afladen. Nu dat de biechtstoel van een gezonde mens doch zoveel boete verlangt. Later en alles tegelijk zou beter wezen."

Bij nacht brachten zij vele schepels koorn weg van de plaats.

Maar plotseling werd het bekend. Crispijn steelt het koorn van zijn vader. Nu was de duivel los. Crispijn mocht aan een duivel geloven al dan niet.

De oude liet de jongen wel niet gevangen nemen, maar hij verdrukte en mishandelde hem nog meer. Zij haten elkander met een haat sterk genoeg om elkaar te verscheuren.

Zonde gaat recht uit.

Crispijn had met kaartspelen een nieuw zakhorloge gewonnen. Frans wilde het graag hebben. Zo vroeg hij eenmaal in de herberg: "Voor hoeveel wilt ge het mij verkopen?"

"Frans," zeide Crispijn, en trok hem met geweld in een hoek, "als gij mij helpt mijn oude man slaan, dan krijgt gij dat horloge met de ketting."

"Hoor eens, dat moet ik eerst eens bij me zelve overleggen. Iemand slaan, die mij niets gedaan heeft, dat is niet recht."

"Voor hem zeker niet," lachte Crispijn, maar overleg bij u zelf, zo iemand meet, zal hem weder gemeten worden—en hij lede zijn hand op zijn rug—mij heeft hij gisteren weer kwaad gemeten.

"In de Schrift leest men zo, dat is waar! Ik wil er nog eens over denken."

* * *

OOM SAREL'S FONDS.

Reeds verantwoord 15 Maart	£410	14	0
Br. C. J. Botha, Kainqubu	5	0	0
Marthje Viljoen, April en Mei	0	2	6

Hartelik dank aan de gevers.

OOM SAREL.

MELAATSEN TE PRETORIA.

Verantwoord 15 Mei 1920 ... ... £168 14 0

De gemeenten, die nog niet kollekteerden zijn nu ook nog achtergebleven. Mogen wij die kerkeraden er aan herinneren, dat deze kollekte is ingesteld bij besluit van de laatste algemene vergadering. Ook hebben deze armen hulp nodig.

KERKBOUW, PIETPOTGIETERSRUST.

Niets ingekomen.

INWENDIGE ZENDING.

Reeds verntwoord, 15 Mei	£23	10	5
Ingekomen:			
Br. L. M. Stoop, Redhill	1	2	6
Kollekte Vrede	2	11	0
Br. H. A. Hoek, Florida	1	0	0
Oom Sarel	1	0	0
Zondagschool-busje, Leeuwlaagte, Heidelberg	0	19	2
C. L. van de Merwe, Bechuanaland ...	1	6	6
C. J. du Preez, Hoogekraal, Potchefstroom	1	1	0
	£31	10	7

Wij zeggen de gevers en kollektanten hartelik dank voor hun bijdragen en hunne moeite. Moge de Heer der gemeente voor wiens koninkrijk en de uitbreiding er van deze gaven worden gevraagd hen zijne genadè daarvoor bewijzen.

Maar wij kunnen en mogen niet verzwijgen, dat het der kommissie leed is, dat niet meerdere broeders zich hebben ingespannen tot dit werk.

Dat de B.Br. kerkeraadsleden toch willen verstaan dat deze bijdragen worden gevraagd voor de verwaarloosden en afgedrevenen van ons volk, die Evangelisatie zo nodig hebben.

Wanneer de kerk niet beter helpt, dan kan de kommissie niets doen, terwijl ze toch zo graag haar plicht tegenover de Heer, de algemene vergadering en de verwaarloosden wil vervullen.

Daarom dringen wij er op aan, dat de kerkeraden bij het volgende Nachtmaal zoveel inzenden, dat we naar een leraar kunnen uitzien, die we kunnen uitzenden tot dit werk.

Namens de kommissie,

JAC. VAN BELKUM,
Scriba.

GRAFSTEEN Ds. D. v. d. HOFF.

Verantwoord 15 April	£65	0	6
Kollekte Gem. Lichtenburg	7	7	8
Br. J. H. Vorster (Middelburg)	3	0	6
Br. M. D. Greyling (Potchefstroom)...	0	5	0
	£75	13	8

D.V. hopen wij op 9 Oktober a.s. 't grafsteen te onthullen. £25 is echternog nodig. Daar zijn nog gemeenten, vooral in de Westelike Ring, van wie ik ook iets heb verwacht, maar tot nog toe hebben zij niets gedaan. Eind Juli zal de lijst gesloten worden. Zijn daar nog vrienden die iets willen geven, laten ze dit toch spoedig doen.

Mijn hartelike dank aan die vrienden die reeds gegeven hebben.

S. VERMOOTEN.

De Pastorie, Potchefstroom,
4 Juni 1920.

THEOLOGIESE KWEEKSCHOOL.

Beloofd:	£	s.	d.
1. A. H. Koomans, Potchefstroom ...	50	0	0
2. A. J. G. Oosthuizen, Potchefstroom	50	0	0
3. J. Prinsloo en kinderen, Potchefstroom	50	0	0
4. Vrouwen van Kerkeraadsleden, Potchefstroom	50	0	0
5. Eddy Grimbeek, Potchefstroom...	50	0	0
6. Afd. Br. I. J. Joubert, Potchefstroom	50	0	0
7. Afd. Br. H. J. Dreyer, Potchefstroom	50	0	0
8. Afd. Br. C. J. du Preez, Potchefstroom	50	0	0
9. Afd. Br. T. F. J. Dreyer, Potchefstroom	50	0	0
10. De Predikanten N.H. Kerk	50	0	0
11—17. Oom Sarel	350	0	0
18. P. L. Moolman, Memel	50	0	0
19. Afd. J. J. Uijs, Memel	50	0	0
20. J. P. Prinsloo, Eendracht	50	0	0
21—28. Gemeente Eendracht	400	0	0
29. H. J. Visser, Ventersdorp	50	0	0
30—33. Afd. Visser—Scheffer, Ventersdorp	200	0	0
34. Afd. F. W. C. Buitendag, Ventersdorp	50	0	0
35—36. Afd. C. Hudson, Ventersdorp	100	0	0
37. Afd. D. O'Kelly, Ventersdorp	50	0	0
38—42. Gemeente Vereeniging	250	0	0
43. G. Brits, Krugersdorp	50	0	0
44. Afd. S. J. Botha, Krugersdorp ...	50	0	0
45—49. Gemeente Vergadering, Marico	250	0	0
50. Afd. S. J. Joubert	50	0	0
51. Afd. M. M. J. Basson	50	0	0
52. Afd. G. L. Roos	50	0	0
53. Afd. M. Grobler	50	0	0
54. Afd. F. J. Naude	50	0	0
55. Afd. J. P. Oosthuizen	50	0	0
56. C. L. Dreyer, Lichtenburg	50	0	0
57. Afd. J. H. Steyn, Wolmaransstad...	50	0	0
58. Br. A. L. Oosthuijsen, Makwassie	50	0	0
59. Afd. P. R. Botha, Middelburg ...	50	0	0
60—67. Gemeente Standerton	400	0	0
68. Gem. Marico £13.15.6, M. Grobler £11.0.0, J. C. Coetzee £21, P. J. J. Basson £5	50	15	6
69. Zwartruggens, F. J. Naude £45.16.0, P. S. van Staden £35.10.0, tesamen £50. + 31.6.0.	50	0	0
70. Zwartruggens £31 6.0. + Eendracht £34, te samen 65 6.0. £50+15.6...	50	0	0
71. No. 70 £15 6 0.. afd. J. J. Uijs, Memel. £2 2 9, J. J. Heyneke, Jo'burg, £5.18 6., J. C. Brits £7.10.0., N. J. G. Jacobs, Heidelberg £2.0.0., M. P. G. Koen, Johannesburg, £1.2.0., W. A. du Toit, Heilbron, £1.5.0.,A. M. van de Merwe, Vereeniging, £5.3.0. = £40.7.3., T. J. Maartens, Makwassie, £25. tesamen £65.7.3., d.i. £50 + £15.7.3.	50	0	0
72. Balans No. 71 £15.7.3.			

Ontvangen:

Verantwoord op 15 April 1920	368	12	0
J. T. Uijs, Memel	52	2	9
N. J. G. Jacobs, Heidelberg	2	0	0
W. A. du Toit, Heilbron	1	5	0
	£424	0	6

Ds. S. VERMOOTEN.
Oud. A. H. KOOMANS.

Potchefstroom, 6.6.20.

Broeders en Zusters,

Wij hebben bijna ¼ van het aantal bereikt. De tijd is kort, nog 7 maanden. Zend uw namen en de bedragen aan ondergetekenden. Moge de Heere vele gewillige harten geven voor de arbeiders in Zijn wijngaard. Het zijn de fondamenten van onze kerk. Vergeet dit niet. Er bestaat een misverstand. De Algemene Vergadering heeft ondergetekenden aangewezen om dit fonds te besturen en als het kompleet is af te dragen aan de Algemene kas. Dit besluit moet geëerbiedigd worden als komende van het Hoogste Kerk gezag. Wij maakten een nieuwe verdeling van groepen en zijn nu gekomen tot het aantal 71 van £50 met een balans voor No. 72 van £15.7.3.

De Kommissie,
Ds. S. VERMOOTEN.
Oud. A. H. KOOMANS.

Potchefstroom, 6 Juni 1920.